

Asia: VN/25641/2023

Lausuntopyyntö työryhmän mietinnöstä; osakeyhtiölain ja osuuskuntalain muuttaminen

Yleistä

1) Lausuntonne yleisesti esityksestä.

Mikro- ja yksinyrittäjät ry (MYRY) ottaa tässä lausunnossaan kantaa työryhmän valmistelemaan esitysluonnokseen vain pienille osakeyhtiöille merkittävimpien muutosten osalta.

Osakeyhtiön perustaminen on nykyisin sähköisillä YTJ-palvelun perustamispaketeilla varsin yksinkertaista ja yhtiön voi perustaa myös ilman osakepääomaa. Osakeyhtiöstä onkin tullut varsin suosittu yritysmuoto pienimuotoisessakin yritystoiminnassa.

MYRY pitää erittäin kannatettavana pyrkimystä keventää yritysten hallinnollista taakkaa, parantaa yritystoiminnan yleisiä edellytyksiä sekä sujuvoittaa osakeyhtiön ja osuuskunnan rekisteristä poistamista ja purkamista koskevaa menettelyä.

Nykyinen osakeyhtiölaki on paisunut varsinkin pörssiyhtiöiden ja muiden julkisten tai suurten osakeyhtiöiden tarpeita varten lisätystä sääntelystä. Samalla laista on tullut pienempien yhtiöiden kannalta monimutkainen ja vaikeasti hallittava. EU-maissa on käynnissä hankkeita yksinkertaistetun osakeyhtiömuodon säätämiseksi ja sellaisen aikaansaaminen olisi Suomessakin tärkeää.

Työryhmän ehdottamista muutoksista erityisesti osakeyhtiöiden purkamisen helpottaminen on kauan kaivattu uudistus. Varsinkin pienissä yhtiöissä, joissa toimintakin on voinut päättyä jo kauan sitten, on nykyinen purkamismenettely erittäin kankea ja myös kallis. Se on pikemminkin kannustanut yhtiöitä passiivisuuteen ja odottamaan rekisteristä poistamista viranomaisaloitteisesti. Tämän takia jo toimintansa lopettaneita osakeyhtiöitä on jäänyt kaupparekisteriin roikkumaan paljon, mikä ei voi olla kenenkään etu.

Esitysluonnokseen on sen perustelujen mukaan valittu yksittäisiä muutoksia, joiden on arvioitu parantavan yhteisöiden toimintaedellytyksiä, ja joille on osoitettu laaja-alaista tai yksimielistä tukea. Esitysluonnokseen on liitetty pitkä luettelo valmistelussa esillä olleista osakeyhtiölakia koskevista muista aiheista, joita ei ole työryhmässä käsitelty. On ilmeistä, että lausuntokierroksella tullaan esittämään lukuisia ehdotuksia jatkovalmisteluun vielä lisättävistä aiheista. MYRY korostaa osakeyhtiöiden purkamisen helpottamisen tärkeyttä ja sen mahdollisimman nopeaa voimaantuloa. Jatkovalmistelun mahdollisesti pitkittyessä tulisi purkamisen helpottaminen erottaa omaksi esitykseksi ja saattaa se nopeasti voimaan, jotta se ei aiempien muutosyritysten tapaan hautautuisi laajempien muutosten valmisteluun.

2) Lausuntonne vaikutusten arvioinnista.

-

Osakeyhtiölain ja osuuskuntalain eräitä yleisiä periaatteita sekä määritelmiä

3) (OYLE 1:3 § ja OKLE 1:3 §) Mietinnössä ehdotetaan mainittavaksi pääomaa ja sen pysyvyyttä koskevassa säännöksessä myös, että varoja voidaan käyttää vain osakeyhtiölaissa tai osuuskuntalaissa säädetyllä tavalla.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

4) (OYLE 1:11 ja 12 §) Mietinnössä ehdotetaan säilytettäväksi muun kuin pörssiyhtiön sekä pörssiyhtiön lähipiiriä koskevat määritelmät. Mietinnössä ehdotetaan poistettavaksi laista informatiiviset säännökset siitä, missä tilanteissa määritelmiä on käytettävä, sekä selkeytettäväksi pörssiyhtiön lähipiirin määritelmää monin eri tavoin. Ehdotukset eivät liity osuuskuntia koskevaan kansalliseen lähipiirin määritelmään.

-

Perustelut

-

Osakeyhtiön ja osuuskunnan perustaminen sekä osakkeet ja osuudet

5) (OYLE 2:4, 9:6 ja 10:7 § sekä OKLE 9:7 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiölain olettamasäännöksiä osakkeiden ja erityisten oikeuksien merkintähinnan kirjaamisesta kirjanpitoon. Ehdotetut säännökset vastaavat nimellisarvottoman pääomajärjestelmän mukaista, nykyisin pääsääntönä noudatettavaa käytäntöä. Vastaavaa muutosta ehdotetaan myös optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien nojalla annettavien maksullisten osakkeiden merkintähintojen kirjaamiseen. Ehdotukset eivät liity osuuskuntien osuuksien, osakkeiden ja erityisten oikeuksien merkintähinnan kirjaamiseen kirjanpitoon, mutta osuuskunnissa uudesta osuudesta ja osuuskunnan hallusta luovutettavasta omasta osuudesta maksettu merkintähinta merkittäisiin lähtökohtaisesti osuuspääoman korotukseksi.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

6) (OYLE 2:6.3 ja 9:12.3 § sekä OKLE 2:6.3 ja 9:13.3 §) Mietinnössä ehdotetaan, että mainituissa säännöksissä tarkoitetuissa tilanteissa lähipiirisäännöksiä sovellettaisiin vain tilanteisiin, joissa omaisuutta ostetaan osakkeita tai osuuksia vastaan merkitsijältä itseltään tai tämän lähipiiriin kuuluvalta taholta.

-

Perustelut

-

7) (OYLE 2:8.3, 9:14.3-4 ja 11:4.2-3 § sekä OKLE 2:8.3, 9:15.3-4 ja 11:4.2-3 §) Mietinnössä ehdotetaan osakkeiden maksun todentamisen edellytyksiä muutettavaksi siten, että vaatimuksia tilintarkastajan todistuksesta sovellettaisiin pakottavana vain julkisiin osakeyhtiöihin sekä pörssiosuuskuntiin. Tiettyjen yksityisten osakeyhtiöiden ja muiden osuuskuntien osalta osakkeiden maksun todentamisen edellytyksiä kevennettäisiin. Vastaavia muutoksia ehdotetaan myös osakeannissa annettujen osakkeiden maksamiseen sekä rahastokorotukseen liittyvistä selvityksistä.

-

Perustelut

-

Osakeyhtiölain 3 luku ja osuuskuntalain 4 luku: sallitut vaihdannarajoitukset ja etuostolauseke

8) (OYLE 3 luku sekä OKLE 4 luku) Mietinnössä ehdotetaan säilytettäväksi säännös sallituista osakkeiden ja osuuksien vaihdannarajoituksista. Uutta olisi, että sallituksi yhtiöjärjestyksen tai osuuskunnan sääntöjen määräykseksi voitaisiin lisätä etuosto-oikeutta koskeva lauseke. Tällaisen lausekkeen mukaan muu kuin yhteisön omistama osake on tarjottava ostettavaksi osakkeenomistajalle tai jäsenelle, yhteisölle tai muulle henkilölle ennen sen siirtämistä uudelle omistajalle.

-

Perustelut

-

Yhtiökokous ja osuuskunnan kokous

9) (OYLE 5:21.2 § 4 kohta, 16:11.1 § 6 kohta, 17:11.1 § 6 kohta ja 17a:16.1 § 6 kohta sekä OKLE 5:23.2 § 4 kohta, 20:11.1 § 6 kohta ja 21:11.1 § 6 kohta sekä kaikkiin edellä mainittuihin pykäliin uusi momentti) Mietinnössä ehdotetaan, että pörssiyhtiössä ja -osuuskunnassa ja yhteisöissä, joiden osake on kaupankäynnin kohteena monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, poistetaan säännöksissä tarkoitettu velvollisuus laatia hallituksen selostus tilikauden jälkeisistä tapahtumista. Muidenkaan yhtiöiden osalta tätä ei ehdotuksen mukaan jatkossa tarvittaisi, jos säännöksissä tarkoitettuja tapahtumia ei ole ollut. Jos tällaisia tapahtumia on ollut, nykyiseen tapaan niistä on kerrottava selostuksessa.

-

Perustelut

-

Erityinen tarkastus

10) (OYLE 7:7 § sekä OKLE 7:15 §) Mietinnössä ehdotetaan, että erityinen tarkastus voidaan määrätä yhtiön tai osuuskunnan itsensä lisäksi myös sen yhteen tai useampaan tytäryhteisöön.

-

Perustelut

-

11) (OYLE 7:8 a § ja 25:2 § sekä OKLE 7:16 a § ja 27:2 §) Mietinnössä ehdotetaan osakeyhtiö- ja osuuskuntalaissa nimenomaisesti säädettäväksi yhteisön johdon myötävaikutusvelvollisuudesta erityistä tarkastajaa kohtaan. Mietinnössä ehdotetaan myös, että tämän velvollisuuden rikkominen tulisi rangaistavaksi rikosoikeudellisena osakeyhtiö- tai osuuskuntarikkomuksena.

-

Perustelut

-

Osake- ja osuusanti sekä optio- ja muut erityiset oikeudet osakkeisiin

12) (OYLE 9:2.2, 10:2.2 ja 11:2.2 § sekä OKLE 9:3.2, 10:2.2 ja 11:2.2 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiölain ja osuuskuntalain osake- ja osuusantivaltuutusta koskevaa olettamasaännöstä siten, että uusi valtuutus ei kumoa vanhaa. Vastaavalla tavalla myöskään optio- ja muiden erityisten oikeuksien antamista tai rahastokorotusta koskeva uusi valtuutus ei jatkossa kumoaisi vanhaa.

-

Perustelut

-

13) (OYLE 9:20 § sekä OKLE 9:21 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi sääntelyä siten, että siinä täsmennetään, miten osake- tai osuusantivaltuutuksen nojalla annettavien osakkeiden tai osuuksien enimmäismäärä lasketaan, kun yhteisö päättää valtuutukseen perustuen maksuttomasta annista itselleen. Säännöksen mukaan tällainen anti ei vähentäisi valtuutuksen nojalla annettavien osakkeiden tai osuuksien enimmäismäärää, jollei valtuutuksessa nimenomaisesti määrätä toisin.

-

Perustelut

-

14) (OYLE 10:1, 10:3.1 § 6 kohta ja 10:7.1 § sekä OKLE 10:1, 10:3.1 § 6 kohta ja 10:7.1 §) Mietinnössä ehdotetaan, että sallitaan vastikkeetta tapahtuva osakkeiden ja osuuksien merkintä optio-oikeuksien tai muiden erityisten oikeuksien nojalla. Tällaisten antamiselta edellytetään erityisen painavaa taloudellista syytä.

-

Perustelut

-

15) (OYLE 10:3.1 § 5 kohta sekä OKLE 10:3.1 § 5 kohta) Mietinnössä ehdotetaan joustavoitettavaksi merkintähinnan määrittämistä nykyisestä. Optio- tai muiden erityisten oikeuksien antamista koskevassa päätöksessä voitaisiin mainita osakkeiden ja osuuksien merkintahintojen sijasta vaihtoehtoisesti niiden laskemisessa käytettävät perusteet. Merkintähinnan laskemisessa käytettävänä perusteena voisi olla esimerkiksi osakkeen ja osuuden tietyllä tapaa määräytyvä käypä arvo, tuottoarvo tai vastaava muu ennakoitava arvonnäytystapa.

-

Perustelut

-

Osake- ja osuuspääoman korottaminen

16) (OYLE 11:3.1 § sekä OKLE 11:3.1 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi osake- ja osuuspääomasijoituksen hyväksymistä siten, että asiasta voitaisiin päättää myös yhtiökokouksessa tai osuuskunnan kokouksessa. Yhtiökokouksen tai osuuskunnan kokouksen toimivalta olisi hallitukseen nähden rinnakkainen.

-

Perustelut

-

Yhtiön omat osakkeet ja osuuskunnan omat osuudet ja osakkeet

17) (OYLE 15:9.3 § sekä OKLE 19:9.3 §) Mietinnössä ehdotetaan määräosan arvioinnin ajankohtaa aikaistettavaksi siten, että säännöksissä tarkoitettua yhdistettävien (lunastettavien) pörssiyhtiön osakkeiden tai pörssiosuuskunnan osuuksien ja osakkeiden enimmäismäärää arvioitaisiin jatkossa sellaisen osakasluettelon tai jäsen- ja omistajaluettelon perusteella, joka saisi olla laadittu aikaisintaan kaksi arkipäivää ennen yhdistämistä käsittelevän yhtiökokouksen tai osuuskunnan kokouksen koollekutsumista.

-

Perustelut

-

18) (OYLE 15:10.3 § sekä OKLE 19:10.3 §) Mietinnössä ehdotetaan sääntelyä muutettavaksi siten, että yhtiöjärjestyksessä tai osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä, että yhtiön tai osuuskunnan lisäksi jatkossa myös muulla osapuolella on oikeus hankkia tai lunastaa yhteisön osakkeita tai osuuksia.

-

Perustelut

-

19) (OYLE 15:11 ja 15:12.2 §) Mietinnössä ehdotetaan poistettavaksi julkisten osakeyhtiöiden omien osakkeiden määrää koskevat perusteettomat määrälliset rajoitukset. Ehdotukset eivät liity osuuskuntia koskevaan kansalliseen sääntelyyn.

-

Perustelut

-

Varojen jakaminen

20) (OYLE 8:9.2 § sekä OKLE 8:9.2 §) Mietinnössä ehdotetaan erityisen konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuuden kumoamista. Jatkossa konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus tulisi yksinomaan kirjanpitolaista.

-

Perustelut

-

21) (OYLE 13:8 § sekä OKLE 16:9 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi varojenjako koskevien säännösten soveltamista vähäisiin yleishyödyllisiin tai rinnastettaviin lahjoihin. Nykyistä käytäntöä vastaavalla tavalla erityistä tulee varmistaa yhteisön maksukyvyn säilyttäminen.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

22) (OYLE 13:10.1 § sekä OKLE 16:11.1 §) Mietinnössä ehdotetaan rajattavaksi omien osakkeiden ja osuuksien hankinnan erityinen rahoituskielto siten, että se koskee jatkossa vain julkisia osakeyhtiöitä ja pörssiosuuskuntia.

-

Perustelut

-

23) (OYLE 14:2.2 § sekä OKLE 18:2.2 §) Mietinnössä ehdotetaan täsmennettäväksi säännöstä varojenjaosta, joka liittyy tappion kattamiseksi tehdyn osake- tai osuuspääoman alentamisen jälkeiseen

aikaan, nykyistä yhtiökäytäntöä vastaavalla tavalla. Ehdotettu lisäys koskisi menettelyä, jossa aikaisintaan alentamishakemuksen yhteydessä haetaan vapaaehtoisesti myös velkojiensuojamenettelyn aloittamista. Varoja voitaisiin jakaa yhdellä loppuun saatetulla kuulusmenettelyllä, ennen kuin varojenjakokiellon kolmen vuoden karenssiaika on päättynyt.

-

Perustelut

-

Velkojiensuojamenettelyyn liittyvät kuulusajat

24) (OYLE 14:4, 16:6-7, 17:6-7 ja 17a:11-12 § sekä OKLE 18:4, 20:6-7, 21:6-7 ja 22:7 §) Mietinnössä ehdotetaan lyhennettäväksi velkojiensuojamenettelyyn liittyvien kuulususten vähimmäismääräaika kolmesta kuukaudesta kahteen kuukauteen sekä tunnetuille velkojille annettavien kirjallisten ilmoitusten vähimmäismääräaika kuukaudesta kolmeen viikkoon.

-

Perustelut

-

Yhtiö- ja osuuskuntarakenteen muuttaminen

25) (OYLE 16:4.2 ja 17:4.2 § sekä OKLE 20:4.2 ja 21:4.2 §) Mietinnössä ehdotetaan nykyistä käytäntöä vastaavalla tavalla, että jatkossa osakeyhtiö- tai osuuskuntalaissa ei edellytetä tilintarkastajan lausunnon antamista kombinaatiosulautumisessa tai jakautumisessa perustettavalle yhteisölle.

-

Perustelut

-

26) (OYLE 16:15, 17:15 ja 17a:27 § sekä OKLE 20:16 ja 21:16 §) Mietinnössä ehdotetaan, että yritysjärjestelyihin liittyviä, velkojen vastustusta koskevia riita-asioita olisi mahdollista käsitellä yleisen tuomioistuimen sijaan vaihtoehtoisesti myös lakisääteisessä välimiesmenettelyssä. Ehdotuksissa on kiinnitetty huomiota myös velkojen oikeusturvan takeiden säilyttämiseen.

-

Perustelut

-

Osakkeiden, osuuksien sekä erityisten oikeuksien lunastamista koskeva lakisääteinen välimiesmenettely

27) (OYLE 16:13, 16:24 a, 17:13, 17:23 a ja 17 a:18 § sekä OKLE 20:14 ja 21:14 §) Mietinnössä ehdotetaan osakeyhtiölain ja vastaavasti osuuskuntalain yritysjärjestelyjä koskevissa luvuissa tarkennettavaksi välimiesten valitsemista koskevan hakemuksen tekemistä Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnalle.

Hakemuksen tekemisen määräaika koskevana ehtona sinänsä voitaisiin säilyttää yksi kuukausi yhtiökokouksesta tai osuuskunnan kokouksesta. Kuitenkin itse lunastusasian vireilletulon ajankohta ratkeaisi ehdotuksen seurauksena jatkossa osakeyhtiölain 18 luvun 4 §:n 2 momentissa ja vastaavasti osuuskuntalain 26 luvun 5 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisesti silloin, kun hakemus tai sen jäljennös annetaan tiedoksi vastapuolelle.

-

Perustelut

-

28) (OYLE 18:5 §) Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi osakeyhtiöiden vähemmistöosakkeenomistajille haettavan uskotun miehen asemaa siten, että uskotulla miehellä olisi oikeus vaatia ennakkoa tai vakuutta hänelle tulevasta korvauksesta. Ehdotukset eivät liity osuuskuntiin.

-

Perustelut

-

Selvitystila, konkurssi ja purkaminen

29) (OYLE 20:19 a § sekä OKLE 23:19 a §) Mietinnössä ehdotetaan, että yksityisen osakeyhtiön ja osuuskunnan toiminta voitaisiin jatkossa päättää yhteisön rekisteristä poistamista koskevan hakemuksen ja rekisterimerkinnän perusteella edellyttäen, että kaikki velat maksetaan ja kaikkien jäljellä olevien varojen jakamista koskeva päätös on tehty. Jos osake- tai osuuspääomaa tai muuta sidottua omaa pääomaa jaetaan ilman laissa säädettyä velkojensuojamenettelyä, varoja saaneet ovat kuitenkin vastuussa yhteisön veloista saamansa sidotun oman pääoman määrällä.

-

Perustelut

Osakeyhtiön kevennetyn purkamismenettelyn toteuttamistavaksi on esitysluonnoksessa valittu hakemus yhtiön poistamisesta kaupparekisteristä. Yhtiön tätä koskeva päätös olisi mahdollista tehdä kaikkien osakkeenomistajien suostumuksella ja lisäksi se edellyttäisi, että yhtiöllä ei ole tunnettuja velkoja tai vastuuta ja että yhtiö on päättänyt jakaa kaikki varansa.

Hakemus rekisteristä poistamisesta ei ole varsinainen purkumenettely, vaan esitysluonnoksen mukaan kevennetty menettely lopettaa yksityisen osakeyhtiön toiminta. Rekisteristä poistettu yhtiö ei voi enää hankkia oikeuksia eikä tehdä sitoumuksia. Yhtiön oikeustoimikelpoisuus on siis rajoitettu, mutta yhtiö ei kuitenkaan menetä oikeuskelpoisuuttaan. Yhtiön tunnetut tai tuntemattomat velat eivät lakkaa ja yhtiöllä on kaikki ne muutkin velvoitteet, jotka sillä rekisteristä poistettaessa mahdollisesti oli. Yhtiö myös omistaa sillä rekisteristä poistettaessa mahdollisesti olleen tai vielä tulevan omaisuuden.

Aiemmissa säädösvalmisteluissa on ollut esillä myös kevennetty purkamismenettely, jonka jälkeen yhtiö katsottaisiin puretuksi kuten nykyistä selvitystilamenettelyä käytettäessäkin. Esitysluonnoksessa ei ole perusteltu, miksi siinä on päädytty esittämään rekisteristä poistamista. Muitakaan eroavaisuuksia aikaisempiin asiaa koskeviin säädösvalmisteluihin ei ole perusteltu (määräenemmistö, velkojiensuoja).

Kaupparekisteristä poistaminen voi tapahtua myös rekisteriviranomaisen määräyksestä (OYL 20:4). Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) poistaa vuosittain rekisteristä tuhansia yrityksiä, jotka eivät ole esimerkiksi ilmoittaneet tilinpäätösasiakirjojaan rekisteröitäväksi. Vuoden 2022 loppuun asti PRH noudatti käytäntöä, jossa poistettu yhtiö on voinut vapaamuotoisesti pyytää palauttamista rekisteriin. Vuodesta 2023 alkaen PRH ei enää vastaanottanut palautuspyyntöjä, joka johti huomattaviin juridisiin ongelmiin lukuisten tosiasiallisesti vielä toiminnassa olevien mutta rekisteristä poistettujen yhtiöiden kohdalla. Tämän seurauksena kaupparekisterilakiin lisättiin säännös (28 a §), jonka nojalla rekisteriin palauttaminen tuli taas mahdolliseksi.

Esitysluonnoksen mukaista rekisteristä poistamista käytettäneen useimmiten tilanteessa, jossa yhtiön toiminta on tosiasiallisesti jo päättynyt. Näissä tapauksissa ei liene odotettavissa vastaavia juridisia ongelmia, kuin viranomaisen määräyksestä rekisteristä poistetun yhtiön kohdalla voi aiheutua. Joissakin tapauksissa voi kuitenkin syntyä epäselviä tilanteita, joihin ei laista aina löydy selviä toimintaohjeita.

Niissä tilanteissa, joissa rekisteristä poistettavalla yhtiöllä on osakkeenomistajille jaettavia varoja, tulee erikseen selvittää mahdolliset verolainsäädännön muutostarpeet rekisteripoiston vaikutuksista ja varojen jaon verotuksesta.

MYRY korostaa, että rekisteristä poistamisesta ei tulisi periä käsittelymaksua tai ainakin maksun tulisi olla hyvin alhainen, jotta uusi menettely todella kannustaisi poistamaan rekisteristä myös pitkään toimimattomina olleita ja usein varattomia yhtiöitä. Lisäksi käsittelyn tulisi olla nopea, koska yhtiön päätös tulee voimaan vasta kun se on merkitty rekisteriin, ja pitkä käsittelyaika voi joissakin tapauksissa muodostaa väärinkäytösriskin.

Esitysluonnoksessa ei ole pohdittu muutoksia varsinaiseen selvitystilamenettelyyn. Uusi rekisteristä poistaminen ei sovellu kaikkiin tilanteisiin, jolloin on käytettävä selvitystilaa. Ainakin selvitystilan julkisen haasteen määräaika olisi voinut esittää lyhennettäväksi, kuten esitysluonnoksessa on tehty useiden velkojiensuojasäännösten kohdalla.

30) (OYLE 20:23.1 § sekä OKLE 23:23.1 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi sääntelyä viittaamalla oman pääoman menettämiseen nykyisen osake- tai osuuspääoman menettämisen sijaan. Rekisteri-ilmoituksen tekemisen ajankohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi säätämällä kohtuullisesta kahden kuukauden enimmäismääräajasta. Rekisterimerkinnän poistamista koskevassa säännöksessä edellytettäisiin, ettei yhteisö oma pääoma ole negatiivinen.

Perustelut

Kun osakeyhtiö on mahdollista perustaa ilman osake- tai muutakaan omaa pääomaa, voi oman pääoman menettäminen ja siitä syntyvä ilmoitusvelvollisuus syntyä hyvin herkästi. Periaatteessa jo perustamista koskevan kaupparekisterimaksun suorittaminen ilman omaa pääomaa perustetussa yhtiössä aiheuttaa ilmoitusvelvollisuuden.

Säännökseen ehdotetut muutokset täsmentävät aikaa, jonka kuluessa ilmoitus on tehtävä ja joka yhtiöllä on käytettävissään oman pääoman negatiivisuuden korjaamiseksi. Määräajan alkamishetki on kuitenkin tulkinnanvarainen. Esitysluonnoksen perusteluissa on todettu vallitsevan periaatteen mukaisesti, että oman pääoman menetyksen havaitsemista arvioidaan sen perusteella, milloin huolellisesti toimivan hallituksen olisi tullut se havaita. Säännöksen sanamuodossa reagointivelvollisuuden alkamishetkeksi on kuitenkin kirjoitettu se, kun hallitus havaitsee oman pääoman negatiivisuuden. Tämä on omiaan aiheuttamaan sekaannusta varsinkin pienemmissä yhtiöissä.

Ehdotettu rekisterimerkinnän poistamisedellytysten täsmennys on sinänsä perusteltu muutos. Lisäksi ilmoitukseen liitettäväksi selvitykseksi riittäisi jatkossa laskelma, eikä tasetta tai tilintarkastajan lausuntoa enää vaadittaisi. Laskelman sisällöstä ei kuitenkaan esitetä tarkempia säännöksiä eikä esitysluonnoksen perusteluissakaan todeta muuta, kuin että laskelman tulee olla luotettava. Tämäkin voi aiheuttaa sekaannusta pienemmissä yhtiöissä.

Esitysluonnoksessa ei ole kiinnitetty huomiota yhtiöiden erilaisiin kirjanpitokäytäntöihin. Suuremmissa yhtiöissä pyritään juoksevassa kirjanpidossakin suoriteperusteeseen, ja niin tuloslaskelmaa kuin tasetakin seurataan säännöllisesti, vähintään kuukausitasolla.

Pienissä yhtiöissä noudatetaan juoksevassa kirjanpidossa usein lasku- tai maksuperustetta. Lisäksi arvonnisäveron kvartaali- tai vuosi-ilmoittajilla sekä vähäisen tai arvonnisäverottoman toiminnan harjoittajilla ei kirjanpitoajoja välttämättä edes tehdä joka kuukaudelta. Hallituksen mahdollisuudet tehdä havaintoja yhtiön omasta pääomasta ovat näissä tapauksissa hyvin erilaiset ja perusteluissa käytetty vertailu huolellisesti toimivaan hallitukseen ei tarjoa juuri mitään tulkinta-apua.

Erilaisten kirjanpitokäytäntöjen ja hallitusten tosiasiallisten havaitsemismahdollisuuksien vuoksi olisikin perusteltua poistaa ilmoittamisvelvollisuus pienimmiltä yhtiöiltä kokonaan. Niiden kohdalla ei useimmiten ole muutenkaan vastaavaa tarvetta velkojien suojaamiseen kuin suurempien yhtiöiden kohdalla.

Viimeaikaisten selvitysten perusteella säännöksen noudattamisaste on lisäksi heikko ja rekisterimerkinnän tuottama informaatio vähäinen. Rekisterimerkinnän aiheuttama haitta sinänsä elinkelpoiselle yritykselle on kuitenkin varsin suuri ja todennäköinen. Velkojienkin kannalta tarkempaa ja ajantasaisempaa informaatiota olisi saatavilla julkisista tilinpäätöstiedoista ja suoraan kohdeyhtiöltä itseltään. Nämäkin seikat puoltavat ilmoittamisvelvollisuuden poistamista pienimmiltä yhtiöiltä.

31) (OYLE 20:25.1 § sekä OKLE 23:25.1 §) Mietinnössä ehdotetaan, että yhteisön konkurssiin luovuttamista koskeva päätös olisi mahdollista tehdä myös yhtiökokouksessa tai osuuskunnan kokouksessa. Yhtiökokous tai osuuskunnan kokous saisi päättää asiasta ainakin silloin, kun asia saatettaisiin sen ratkaistavaksi tai kun osakkeenomistajat tai jäsenet ovat asiasta yksimielisiä.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut

-

Tilintarkastajan tai kestävyysraportoinnin varmentajan vahingonkorvausvastuuta koskevat vanhentumisajat

32) (OYLE 22:8 § sekä OKLE 25:8 §) Mietinnössä ehdotetaan lisättäväksi osakeyhtiölakiin ja osuuskuntalakiin kestävyysraportoinnin varmentajaa vastaan nostettavaa kannetta koskeva määräaika. Lisäksi mietinnössä ehdotetaan poistettavaksi tilintarkastajan ja yhteisön johdon vahingonkorvausvastuun vanhentumisaikojen vähäiset erot tilintarkastuskertomuksen osalta. Sama koskisi jatkossa myös kestävyysraportoinnin varmennuskertomusta.

-

Perustelut

-

Tiedoksiannot yhtiölle tai osuuskunnalle

33) (OYLE 24:5.3 § sekä OKLE 26:10.3 §) Mietinnössä ehdotetaan uudella säännöksellä ratkaistavaksi tiedoksianto koskeva ongelma, joka koskee yhteisöä sen vuoksi, ettei yhdelläkään sen johdon jäsenellä ei ole asuinpaikkaa ETA-valtiossa eikä siihen ole saatu poikkeuslupaa. Ehdotuksessa säädettäisiin, että jos yhteisöllä ei ole osakeyhtiölain tai osuuskuntalain asuinpaikkasäännösten mukaista hallitusta tai muuta edustajaa, tiedoksianto yhteisölle toimitettaisiin osakeyhtiölain 24 luvun 5 §:n 2 momentin mukaisesti tai osuuskuntalain 26 luvun 10 §:n 2 momentin mukaisesti sijaistiedoksiantona.

-

Perustelut

-

Osuuskuntalaki: yhteinen jäsenyys

34) (OKLE 3:1 a §) Mietinnössä ehdotetaan otettavaksi osuuskuntalain 3 lukuun uusi pykälä yhteisestä jäsenyydestä ja siihen liittyvien oikeuksien käyttämisestä. Yhteisen jäsenyyden voisivat muodostaa useat

luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt yhdessä. Lisäksi ehdotetaan, että yhteiseen jäsenyyteen liittyviä oikeuksia voitaisiin käyttää vain yhteisen edustajan kautta. Ehdotus vastaisi pääosin nykyistä osuuskuntakäytäntöä.

-

Perustelut

-

Osuuskuntalaki: osuuskunnan kokous ja edustajisto

35) (OKLE 5:41.4 §) Mietinnössä ehdotetaan selkeytettäväksi osuuskuntalain 5 luvussa jäsenten sekä osuuden ja osakkeen omistajien asemaa siten, että laintasoisista säännöksistä ilmenee, ettei näillä ole ääni- tai kannatusoikeutta edustajiston kokouksessa käsiteltävissä asioissa. Päätöksentekovalta kuuluu edustajiston jäsenille. Sen sijaan jäsenellä tai osuuden tai osakkeen omistajalla olisi jatkossa oikeus vaatia oikeutensa palautusta. Laissa täsmennettäisiin näiltä osin myös palautusmenettelyä koskevia vaatimuksia.

-

Perustelut

-

Osuuskuntalaki: eronneen jäsenen vastuu maksamattomasta osuuden merkintähinnasta

36) (OKLE 9:14 a §) Mietinnössä ehdotetaan otettavaksi osuuskuntalain 9 lukuun ehdotetaan säännös eronneen jäsenen velvollisuudesta maksaa maksamatonta osuuden merkintähintaa tietyissä osuuskunnan maksukyvyttömyyteen liittyvissä tilanteissa. Säännös vastaisi pääasialliselta sisällöltään kumotun osuuskuntalain (1488/2001) 9 luvun 9 §:ää.

-

Perustelut

-

Kaupparekisteriliitteiden kielivaatimusten keventäminen

37) Pidätkö työryhmän mietinnön liitteenä olevassa muistiossa tarkasteltua kaupparekisteriliitteiden kielivaatimusten keventämistä perusteltuna?

-

Muut huomiot

38) Muita säännösehdotuksia koskevat huomionne.

-

39) Muut yksittäiset huomionne.

-

Mäkinen Heikki
Mikro- ja yksinyrittäjät ry